

QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

**S.T.O. PRIM IMĦALLEF SILVIO CAMILLERI
ONOR. IMĦALLEF TONIO MALLIA
ONOR. IMĦALLEF JOSEPH AZZOPARDI**

Seduta ta' nhar il-Ġimgħa 26 ta' Mejju 2017

Numru 19

Rikors Numru 914/10 JZM

Golden Harvest Mfg. Co. Ltd. (C176)

v.

**John Muscat u Doris Muscat f'isimhom proprju u
eżerċenti l-kummerċ taht l-isem Bread Mill**

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ġuramentat li s-socjeta` attriċi pprezentat fl-14 ta' Settembru,

2010, li jaqra hekk:

"1. Illi l-intimati huma debituri tas-socjeta` rikorrenti fl-ammont ta' sitta u erbghin elf mitejn tnejn u erbghin Euro u wiehed u tmenin centezmu (€46,242.81), rapprezentanti prezz ta' merkanzija lilhom mibjugha u kkonsenjata sa l-ahhar tas-sena 2008.

“2. Illi għalkemm l-intimati gew interpellati diversi drabi sabiex iħallsu dak l-ammont, dawn baqghu inadempjenti.

“3. Illi l-ammont fuq indikat huwa cert, likwidu u dovut u fil-fehma tas-socjeta` rikorrenti l-intimati m`għandhomx eccezzjonijiet li jistghu jressqu għat-talba li qed issirilhom, u dan skond l-affidavit hawn anness u mmarkat Dok. GH1.

“4. Illi għalhekk jezistu l-elementi kollha rikjesti mil-ligi a tenur ta' l-Artikolu 167-170 tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili (Kap. 12 tal-Ligijiet ta' Malta).

“Għaldaqstant għar-ragunijiet fuq imsemmija s-socjeta` rikorrenti titlob bir-rispett lil din l-Onorabbli Qorti sabiex joghghobha:

“1. Taqta' u tiddeciedi skond it-talba rikorrenti bid-dispensa tas-smigh tal-kawza skond l-Artikoli 167 sa 170 tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili;

“2. Tikkundanna lill-intimati jħallsu is-socjeta` rikorrenti l-ammont ta' sitta u erbghin elf mitejn tnejn u erbghin Euro u wiehed u tmenin centezmi (€46,242.81) rapprezentanti prezz ta' merkanzija lilhom mibjugha u kkonsenjata sa l-aħhar tas-sena 2008.

“Bl-ispejjez ta' din il-procedura, flimkien ma' dawk tas-sekwestru kawtelatorju nru. 1292/10 ipprezentat fil-11 ta' Awissu 2010, u bl-interessi legali dekorribbli mid-data tal-fatturi relattivi sad-data tal-pagament effettiv kontra l-intimati li huma minn issa ngunia sabiex jidhru għas-subizzjoni.”

Rat id-digriet tal-ewwel Qorti tad-19 ta' Ottubru, 2010, li bih tat lill-konvenuti l-fakoltà li jipprezentaw risposta ġuramentata;

Rat ir-risposta ġuramentata tal-konvenuti li in forza tagħha eċċepew illi:

“1. Preliminarjament, illi l-konvenuti John u Doris Muscat fil-kapacità` tagħhom personali m`humieq legittimi kontraditturi f`din il-kawza u għalhekk għandhom jigu liberati mill-osservanza tal-gudizzju.

“2. Ghaldaqstant, it-talbiet fil-konfront tal-konvenuti huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u ghalhekk ghandhom jincahdu fl-intier taghhom.

“3. Infatti, il-kreditu tal-attrici huwa fil-konfront tas-socjeta` Dolceria Italiana Limited, li taghha l-konvenuti huma azzjonisti u John Muscat huwa direttur, u huwa ferm anqas minn dak mitlub mill-attrici.

“Salvi eccezzjonijiet ulterjuri jekk u meta jkun il-kaz.

“Bl-ispejjez kontra l-attrici illi r-rapprezentanti taghha huma minn issa ngunti ghall-kontro-ezami u in subizzjoni.”

Rat is-sentenza li tat il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fis-17 ta' Settembru, 2012, li in forza tagħha l-kawża ġiet deciża hekk:

“1) Tichad l-eccezzjonijiet kollha tal-konvenuti.

“2) Tilqa` t-tieni talba attrici billi tikkundanna lill-konvenuti sabiex ihallsu lill-kumpannija attrici s-somma ta` sitta u erbghin elf mitejn tnejn u erbghin Euro u wiehed u tmenin centezmi (€46,242.81), rapprezentanti prezz ta` merkanzija lilhom mibjugha u kkonsenjata sa l-ahhar tas-sena 2008, bl-imghax legali mid-data tal-presentata ta` dan ir-rikors guramentat.

“3) Tikkundanna lill-konvenuti sabiex ihallsu l-ispejjez kollha ta` din il-kawza u dawk tal-Mandat ta` Sekwestru Nru 1292/10.”

Dik il-Qorti tat is-sentenza tagħha wara li għamlet is-segwent i konsiderazzjonijiet:

“II. Provi

“A. Tal-kumpannija attrici

“John Pullicino xehed illi huwa jdur il-hwienet biex jiehu l-ordnijiet tax-xoghol tal-Golden Harvest u jibghat in-nies biex jaghmlu l-konsenja. Il-konvenuti kellhom hanut jismu *Breadmill* sitwat go Mosta Road, San Pawl il-Bahar. Huwa kkonferma illi fl-atti tal-procediment Nru 892/2010 ghar-revoka tal-Mandat ta` Sekwestru Nru 1292/10, kienu esebiti *delivery notes* li hareg hu tax-xoghol li kien konsenjat fil-hanut ta` San

Pawl il-Bahar. Fejn hemm miktub *John Breadman* fid-*delivery notes* dik hija riferenza ghall-konvenut. Il-konvenut qatt ma semma illi l-hanut kien ta` kumpannija jew li huwa kien qiegħed jidher f` isem kumpannija. Intbagħtu *statements* lill-konvenut. Kien iħallas bic-*cheque* u meta ma kienx onorat mill-bank ħallas *cash*. Dwar ic-*cheques* xehed hekk : *qatt ma tajt kaz x`kien ikun hemm ghax kont nħaddih lill-kumpannija*. L-interess tiegħu kien illi l-ammont tac-*cheque* kien jirrapprezenta l-ammont dovut ghax-xogħol. Ma kenitx problema tiegħu mnejn kienu jigu l-flus tal-pagament.

“Fil-**kontroezami**, **John Pullicino** xehed illi għalkemm mill-kopji tac-*cheques* a fol 25 u 26 jidher illi dawn kienu qegħdin nhargu minn *Dolceria Italiana Limited* huwa dejjem ta xogħol lill-konvenut u mhux lil *Dolceria Italiana Limited*. Min kien johrog ic-*cheque*, għalih ma kienx jinteressah ; li kien jinteressah huwa li jsir il-ħlas. L-ewwel konsenji lill-*Breadmill* bdew fl-2005. Meta bdew il-konsenji ma sar l-ebda kuntratt bil-miktub. L-ewwel kuntatt tal-konvenut biex jiehu x-xogħol tal-Golden Harvest sar max-xhud. Il-pagamenti ghax-xogħol kienu jsiru kull xahar b`lura. Il-konvenut qatt ma kkontesta illi ma ħax ix-xogħol. L-*statements* li kienu ntbagħtu lill-konvenut huma bħal dawk li kienu ešebiti fil-procediment Nru 892/2010 għar-revoka tal-Mandat ta` Sekwestru Nru 1292/10.

“B. **Tal-konvenuti**

“**Emanuel Darmanin** għal Kummissarju dwar it-Taxxa fuq il-Valur Mizjud ipprezenta r-*returns* tal-VAT tal-kumpannija *Dolceria Italiana Limited* b`effett mill-1 ta` Frar 2005 sal-31 ta` Ottubru 2010.

“Jirrizulta illi n-numru tal-VAT ta` din il-kumpannija huwa 10800114. Skond dawn id-dokumenti, sal-31 ta` Ottubru 2009, l-indirizz tal-kumpannija indikat lid-Dipartiment tal-VAT kien 41, *Dolceria Italiana, Toni Bajada Street, San Pawl il-Bahar*. B`effett mill-1 ta` Frar 2010, l-indirizz sar *c/o Breadmill, Triq il-Mosta, San Pawl il-Bahar*. Id-dokumenti huma ffirmati mill-konvenuti.

“**Annabelle Camilleri** għall-Korporazzjoni għas-Servizzi tal-Ilma pprezentat il-kontijiet ta` *Breadmill Confectionary, Mosta Road, San Pawl il-Bahar* bejn l-2007 u l-2011. Anke fuq l-iskorta tad-dokumenti ešebiti, jirrizulta li r-*registered subscriber* huwa l-konvenut mhux il-kumpannija *Dolceria Italiana Limited*.

“**Mario Deguara** xehed illi huwa jiehu ħsieb jiffinalizza l-*accounts* tal-kumpannija *Dolceria Italiana Limited*. Mingħandu jmorru mbagħad għand l-awditur Joseph Sammut. In-negozju tal-hanut *Breadmill* huwa gestit mill-kumpannija *Dolceria Italiana Limited* u ilu hekk sa mill-bidu nett. In-negozju ta` *Breadmill* qatt ma kien gestit mill-konvenuti *de*

proprio. Dolceria Italiana Limited saret u bdiet topera qabel infetah il-hanut *Breadmill*. Ix-xhud ilmenta dwar il-fatt illi ma kienx hemm *statements* minghand *Golden Harvest* dwar il-pendenzi tagghom u dan sabiex ikun jista` jaghmel *reconciliation*. Il-pagamenti dovuti lil *Golden Harvest* kienu jsiru minn *Dolceria Italiana Limited* permezz ta` *cheques* taghha. Fost attivitajiet ohra, il-kumpannija kienet tinnegozja fi *confectionery products*. Il-hanut *Breadmill* huwa prattikament *mini-market*. Qabel infetah il-*Breadmill*, kien hemm post iehor fl-istess triq fejn kien isir xoghol ta` dolceria minn *Dolceria Italiana Limited*.

“**L-Av. Claudette Fenech** ghar-Registratur tal-Kumpanniji esebiet l-*memorandum* u l-*articles of association* ta` *Dolceria Italiana Limited*.

“Mid-dokument esebit, jirrizulta li din il-kumpannija kienet registrata fit-23 ta` Jannar 1995. Fil-21 ta` Ottubru 2010, il-konvenuta Doris Muscat irrizenjat minn direttur. Fl-annual returns effettivi ghas-snin 2005 sa 2010, l-indirizz registrat tal-kumpannija kien u baqa` l-istess u cioe` *Dolceria Italiana, Mosta Road, St. Paul's Bay*. Fir-rapport tad-diretturi jinghad illi *the company is principally engaged in operating the Dolceria Italiana retail shop and factory*. Fin-*Notes to the Accounts*, bhala *property, plant and equipment* jissemmew biss il-*furniture and fixtures of Dolceria*. Fil-*Profit and Loss Account*, tissemma l-*confectionery*. L-azzjonisti huma l-konvenuti u ghandhom ishma ndaqs. Illum l-uniku direttur huwa l-konvenut John Muscat.

“*Inter alia* fl-*objects clause* tal-kumpannija, insibu hekk –

“*To operate confectionery shops and to manufacture confectionery and other related products*

“*To carry on the business of proprietors, lessees, managers and operators of hotels, restaurants and other catering establishments and to provide entertainment and other facilities to customers as are normally provided in such establishments.*

“*To carry on the business of proprietors, lessees, managers and operators of boutiques, souvenir shops, supermarkets, self service stores and other retail outlets.*

“**Philip Camilleri** xehed illi huwa ghamel mill- 2002 sal-2006 jaghmel xoghol ta` *book-keeping* fuq bazi part time tal-hanut *Breadmill*. Huwa kien jipprepara c-*cheques* biex jithallsu l-*invoices* tal-fornituri fosthom tal-*Golden Harvest*. Huwa qatt ma kellu kuntatt mal-fornituri. Fuq min kienu johorgu l-*invoices* tal-fornituri ma setax ighid. Huwa qatt ma gibed l-attenzjoni tal-konvenuti li l-*invoices* tal-*Golden Harvest* ma kienux qed johorgu fuq *Dolceria Italiana Limited*. Huwa kien jivverifika biss li l-*invoice* partikolari kienet tirrigwarda l-*Breadmill*.

“**Il-konvenuti** xehdu illi *Dolceria Italiana Limited* (mhux hi u zewgha) hija debitrici ta` Golden Harvest. Huma qatt ma kellhom kuntatt dirett ma` Golden Harvest. Il-hobz kien jigi konsenjat il-*Breadmill* li pero` ma kienx gestit minnha u minn zewgha izda minn *Dolceria Italiana Limited*. Il-kumpannija saret biex tmexxi da kit-tip ta` negozju. Golden Harvest dejjem thallset b`cheques ta` *Dolceria Italiana Limited*. It-telefon tal-*Breadmill* huwa intestat fuq il-kumpannija (fol 282). Hi u zewgha ma xtrawx xoghol minghand Golden Harvest.

“**Michael Buttigieg** ghal ARMS Ltd xehed illi *r-registered subscriber* ghall-provvista tad-dawl u ilma ta` Breadmill huwa l-konvenut de proprio. Tissemma *Dolceria Italiana Limited* bhala *the name of the premises* mhux bhala *account holder*. Il-kont huwa personali. Ilu hekk sa mill-2000.

“**L-Awditur Joseph Sammut** xehed illi kien ilu ghaxar snin awditur ta` *Dolceria Italiana Limited*. Ma jaf xejn dwar hlasijiet lil Golden Harvest. Il-hanut *Breadmill* huwa gestit minn *Dolceria Italiana Limited*.

“**Ikkunsidrat:**

“III. Risultanzi”

“Din il-Qorti tibda biex tghid li ghal dak li huwa apprezzament tal-provi, il-kriterju mhuwiex jekk il-gudikant assolutament jemminx dak li jkun gie spjegat lilu, izda jekk dawk l-ispjegazzjonijiet humiex verosmili fic-cirkostanzi svarjati tal-hajja (“**Borg vs Bartolo**” – Appell Inferjuri – 25 ta` Gunju 1980). Il-grad ta` prova rikjest fil-kamp civili huwa dak li bizzejjed li jkun inissel certezza morali f`mohh il-gudikant li tkun indotta minn preponderanza ta` provi meqjusa fuq bilanc ta` probabilitajiet (“**Caruana vs Laurenti**” – Prim`Awla tal-Qorti Civili – 8 ta` April 1994 ; “**Borg vs Manager ta` I-Intrapriza tal-Halib**” – Prim`Awla tal-Qorti Civili – 17 ta` Lulju 1981; “**Vassallo vs Pace**” – Vol.LXX.II.144 u “**Zammit vs Petrococchino**” – Appell Kummercjali – 25 ta` Frar 1952).

“**Bhala regola**, huwa l-attur li jrid jipprova l-fatti minnu premessi u allegati. Il-kaz tal-lum pero` jikkostitwixxi eccezzjoni ghal dik ir-regola. Kif kien osservat fis-sentenzi tal-Qorti tal-Kummerc “**Cilia noe vs Scicluna**” (K/FGC) tas-27 ta` April 1992 (LXXVI.IV.673) u “**Bonnici noe vs Grima**” (K/JDC) tat-30 ta` April 1992 (LXXVI.IV.677) u tal-Qorti tal-Appell “**Caruana et vs Magro et**” tas-6 ta` Ottubru 1999, hija haga minn ewl id-dinja li normalment bniedem jikkontratta ghalih innifsu, sakemm ma jindikax li qieghed jikkontratta f`isem haddiehor, jew jekk dan ma jindikahx espressament, il-kontraent l-iehor ikun ragonevolment jaf illi jkun qieghed jikkontratta f`isem haddiehor. Ghalhekk fil-kaz tal-

lum, jinkombi fuq il-konvenuti l-oneru tal-prova tal-ewwel u tat-tieni eccezzjonijiet u cioe` il-prova li l-kreditu pretiz minn Golden Harvest mhuwiex dovut minnhom personalment izda mill-kumpannija Dolceria Italiana Limited, li taghha jirrizulta li l-konvenuti huma l-azzjonisti u li taghha jirrizulta li kienu t-tnejn diretturi fid-data tal-presentata tar-rikors guramentat.

“Qeghda ssir enfasi fuq l-ewwel u t-tieni eccezzjonijiet ghaliex fil-verita` fuqhom hija mpernjata d-difiza tal-konvenuti. Dan qieghed jinghad ghaliex il-*quantum* tal-kreditu bhala tali ghalkemm *prima facie* jidher li kien kontestat mill-konvenuti fit-tielet eccezzjoni fir-realta` waqt it-trattazzjoni tal-kawza l-istess konvenuti ma gabu l-ebda prova sabiex jikkontestaw dak il-*quantum*. Anke wara li rat id-dokumenti li kienu esebiti minn Golden Harvest u konfermati bil-gurament fil-procediment Nru 892/2010 ghar-revoka tal-Mandat ta` Sekwestru Nru 1292/10, din il-Qorti tghid illi l-*quantum* tal-kreditu ta` Golden Harvest kien debitament ippruvat sal-grad rikjest mil-ligi. Mhuwiex kontestat illi Golden Harvest hija kreditur. Il-*quantum* tal-kreditu taghha gie ppruvat. Tibqa` l-kwistjoni ta` min huwa d-debitur: humiex il-konvenuti *de proprio* inkella l-kumpannija Dolceria Italiana Limited.

“Bhala punt ta` dritt, din il-Qorti tghid illi una volta l-pretensjoni tal-konvenuti hi li huma kkontrattaw ma` Golden Harvest mhux f` isimhom izda f` isem Dolceria Italiana Limited, allura jekk fl-apprezzament tal-provi, jinstab illi jew kien hemm karenza ta` provi jew addirittura dubju, il-mandat ma jistax jigi prezunt u ghalhekk ghandu jigi eskluż (Troplong – Mandato No.50 citat fis-sentenza **Vol.XLII.II.203**). Hemm ukoll il-principju l-iehor tad-dritt illi jingabar fl-Art.993 tal-Kap.16 illi l-kuntratti ghandhom jigu esegwiti in bona fede u jobbligaw mhux biss dak li jinghad fihom izda wkoll l-konsegwenzi kollha li ggib maghhom l-obbligazzjoni skond ix-xorta taghha bl-ekwita`, bl-uzu u bil-ligi (“**Falzon vs Cuschieri**” – Qorti tal-Appell – 23 ta` Ottubru 1936 – XXIX.I.1408 ; “**Spiteri vs Spiteri et**” – Qorti tal-Appell – 28 ta` Gunju 1957 – Vol XLI.I.412 ; “**Depares noe vs O’Dea noe**” – Qorti tal-Appell – 25 ta` Gunju 1996).

“Ghar-rigward tal-portata tal-vinkolu kontrattwali, din il-Qorti taghmel riferenza ghas-sentenza tal-Qorti tal-Appell tat-3 ta` Dicembru 1999 moghtija fil-kawza “**Vella vs Vella noe**”. Skond din is-sentenza, il-mument determinanti huwa meta tigi kontrattata l-obbligazzjoni. Huwa dak il-mument fejn min jikkontratta ghandu l-obbligu li jiddikjara b`mod car u univoku illi f`dik il-kontrattazzjoni mhux qieghed jidher f` ismu imma f` isem persuna ohra (fisika jew morali) lit rid tkun ben identifikata. Huwa fl-obbligu li jassikura li dan il-fatt ikun gie sewwa a konoxxenza tal-parti l-ohra f`dak il-mument ghaliex altrimenti jkun qieghed jassumi personalment ir-

responsabilita` ghan-negozju minnu kontrattat u ghall-obbligi naxxenti minn dak in-negozju.

“Is-sentenza tal-Qorti tal-Appell tas-6 ta` Ottubru 1999 fil-kawza “Formosa et noe vs Felice” tat direzzjoni preciza fis-sens illi sostniet li kien jispetta lill-gudikant li jizen ic-cirkostanzi ta` kull kaz biex jasal ghall-konvinciment jekk kellux jew le jkun apparenti lill-kontraenti illi xi parti kienet qed tidher in rappresentanza ta` haddiehor. Certi kazijiet huma ovvj, ohrajn mhumiex daqstant ovvj. Fejn hemm dubju pero` wiehed ghandu jippresumi illi l-persuna li qed tikkontratta kienet qed taghmel hekk f`isimha propju.

“Wara li qieset il-provi fl-assjem taghhom, din il-Qorti tghid hekk –

“1) Go San Pawl il-Bahar, il-konvenuti kellhom zewg hwienet, it-tnejn go Mosta Road. Hanut minnhom jismu *La Dolceria Italiana* kien in parti *retail* ghall-bejgh ta` prodotti tad-dolcerija u in parti fabbrika li taghmel dawk il-prodotti. Il-gestjoni ta` dan il-hanut kienet tal-kumpannija Dolceria Italiana Limited, li kif rajna kienet kostitwita fl-1995. Il-konvenuti kellhom ukoll hanut iehor fl-istess triq jismu *Breadmill* li nfetah snin wara li kienet infethet id-dolcerija. In-negozju kien differenti ghax kien *mini-market*. Il-vertenza tal-lum tirrigwarda dan il-hanut.

“2) John Pullicino kien l-agent ta` Golden Harvest. Ir-rwol tieghu kien li jikseb klijenti godda ghall-Golden Harvest u mbaghad jaghmel is-*servicing* taghhom billi jassikura l-ordnijiet, il-konsenja tax-xoghol u l-hlas dovut lill-Golden Harvest. Fost il-klijenti l-ohra li kiseb fl-2005 kien hemm il-konvenuti. Ma rrizultax illi Golden Harvest kkonsejnat xoghol fil-hanut *La Dolceria Italiana*. Irrizulta minghajr l-icken kontestazzjoni li l-konsenji saru lill-hanut Breadmill.

“3) Kemm John Pullicino kif ukoll il-konvenut fessru kif sar il-kuntatt sabiex Golden Harvest tibda taghti xoghol lil *Breadmill*. Li zgur kien accertat minn din il-Qorti kien illi f`ebda mument meta saret il-kontrattazzjoni li wasslet ghal negozju bejn il-partijiet il-konvenut ma ddikjara illi huwa kien qiegħed jagixxi ghall-kumpannija Dolceria Italiana Limited. Dan huwa fatt li kien stabbilit b`mod car u inekwivoku. Infatti lanqas il-konvenuti stess ma huma jsostnu li meta sar in-negozju l-ewwel darba kien hemm xi dikjarazzjoni f`dak is-sens. L-argument kollu tal-konvenuti huwa li huma dejjem hallsu b`cheques mahruqa minn Dolceria Italiana Limited u per konsegwenza Golden Harvest kien messha fehmet illi n-negozju ma kienx sar maghhom personalment izda mal-kumpannija.

“4) Ghal din il-Qorti din hija tesi insostenibbli. Fin-negozju xejn ma jista` jkun prezunt ghaliex fic-centru ta` kollox hemm il-bona fede. Fuq liema premessa kellhom il-konvenuti jassumu li meta l-Golden Harvest bdiet il-konsenji tax-xoghol din kellha tkun taf illi *Breadmill* kien gestit mill-kumpannija mhux minnhom *de proprio*? Lanqas ma huwa sostenibbli l-argument illi l-hlasijiet ta` *Breadmill* saru b`cheques ta` Dolceria Italiana Limited. Tajjeb irrileva John Pullicino : ladarba mill-bidu nett, Golden Harvest ikkontrattat mal-konvenuti dwar *Breadmill*, id-*delivery notes* tax-xoghol u l-*invoices* intbaghtu dejjem lill-konvenut. B`cheques ta` min kien se jsir il-hlas, ma kienx jikkoncerna lil Golden Harvest. Dment li x-xoghol jithallas, ihallas min ihallas kien irrilevanti. U John Pullicino ghandu ragun. Il-kuntratt huwa storja filwaqt li l-modalita` tal-hlas huwa ohra. Bil-fatt illi Golden Harvest sarrfet ic-cheques ta` Dolceria Italiana Limited ma jfissirx illi kien hemm novazzjoni jew xi relazzjoni guridika gdida ma` din tal-ahhar. Il-modalita` tal-hlas kien arrangement intern bejn il-konvenuti u l-kumpannija u Golden Harvest kienet estranea ghal dan l-arrangement. Dan huwa konfermat mill-fatt illi l-ebda dokument ta` Golden Harvest ma mar ghand Dolceria Italiana Limited. U qatt il-konvenuti ma oggezzjonaw illi d-dokumenti ta` Golden Harvest kienu qeghdin jigu indirizzati lilhom minflok lil Dolceria Italiana Limited.

“5) Il-premess apparti, il-preponderanza tal-provi turi li n-negozju ma` Golden Harvest mertu tal-kawza tal-lum sar mill-konvenuti *de proprio* mhux minn Dolceria Italiana Limited. Qieghed jinghad hekk anke ghar-ragunijiet li gejjin –

“a) Mal-Kummissarju dwar it-Taxxa fuq il-Valur Mizjud, l-indirizz registrat tal-kumpannija Dolceria Italiana Limited sal-31 ta` Ottubru 2009 kien *41, Dolceria Italiana, Toni Bajada Street, San Pawl il-Bahar*. L-indirizz inbidel b`effett mill-1 ta` Frar 2010 u sar *c/o Breadmill, Triq il-Mosta, San Pawl il-Bahar*. In-negozju ma` Golden Harvest beda fl-2005.

“b) Mal-Korporazzjoni ghas-Servizzi tal-Ilma bejn l-2007 u l-2011, il-kontijiet ta` *Breadmill* kienu johorgu f`isem il-konvenut ghax huwa kien *ir-registered subscriber* mhux il-kumpannija *Dolceria Italiana Limited*.

“c) Fl-*annual returns* li Dolceria Italiana Limited baghtet lir-Registatur tal-Kumpanniji wara l-2005, jirrizulta li l-indirizz registrat taghha kien *Dolceria Italiana, Mosta Road, St. Paul's Bay*.

“d) Fir-rapport tad-diretturi jinghad illi *the company is principally engaged in operating the Dolceria Italiana retail shop and factory*.

“e) *Fin-Notes to the Accounts*, bhala *property, plant and equipment* jissemmew biss *il-furniture and fixtures of Dolceria*. Il-hanut *Breamill* ma jirrizulta mkien.

“f) *Fil-Profit and Loss Account*, tissemma biss *il-confectionery*. Il-hanut *Breamill* ma jirrizulta mkien

“g) Mal-agenzija ARMS, *ir-registered subscriber* għall-provvista tad-dawl ta' *Breadmill* huwa l-konvenut *de proprio*. Tissemma Dolceria Italiana Limited bhala *the name of the premises* mhux bhala *account holder*.

“h) L-istqarrija tal-awditur Joseph Sammut illi *Breadmill* huwa gestit minn Dolceria Italiana Limited mhuwiex konfortat mid-dokumenti illi huwa stess bagħat lir-Registatur tal-Kumpanniji.

“Dan il-mosajk ta' fatti u cirkostanzi jagħtu sostenn lill-pretensjoni attrici kif tinsab dedotta kontra l-konvenuti *de proprio*.”

Rat ir-rikors tal-appell tal-konvenuti li in forza tiegħu, għar-raġunijiet minnhom premissi, talbu illi din il-Qorti jogħgħobha:

“... .. tħassar u tirrevoka s-sentenza fl-intier tagħha u minflok tilqa' l-eċċezzjonijiet imressqa mill-esponenti, bl-ispejjeż kontra l-appellata u, fin-nuqqas, illi tvarja l-istess sentenza billi tnaqqas l-ammont li l-appellanti ġew ikkundannati li jħallsu, għal ammont ferm inqas, u illi tagħti dawk l-ordnijiet kollha li jidhrulha xierqa u opportuni fiċ-cirkostanzi.”

Rat ir-risposta tas-soċjetà attrici li in forza tagħha, għar-raġunijiet minnha premissi, tissottometti:

“... .. illi s-sentenza ta' l-Onorabbli Qorti Civili Prim'Awla mogħtija fis-17 ta' Settembru, 2012, fl-ismijiet fuq premissa, hi waħda ġusta u timmerita konferma u għalhekk din l-Onorabbli Qorti għandha tiċċad l-appell interpost mill-appellanti, bl-ispejjeż u bl-imgħax kontra l-istess.”

Semgħet lid-difensuri tal-partijiet;

Rat l-atti kollha tal-kawża u d-dokumenti esebiti;

Ikkonsidrat:

Illi l-meritu ta' din il-kawża huwa pjuttost sempliċi. Il-punt kontrovers huwa jekk in-negozju ta' bejgħ ta' ħobż li kienet tagħmel is-soċjetà attriċi kienx mal-konvenuti personalment jew mas-soċjetà tagħhom, Dolceria Italiana Limited. L-ewwel Qorti, wara li analizzat il-provi, waslet għall-konklużjoni li n-negozju kien fil-fatt sar mal-konvenuti personalment, laqgħet it-talba attriċi u kkundannat lill-konvenuti jħallsu s-somma ta' €46,242.81.

Il-konvenuti appellaw mis-sentenza u jsostnu illi huma jagħmlu n-negozju dejjem f'isem is-soċjetà b'azzjonijiet limitati msemmija.

Fil-fehma ta' din il-Qorti, kien obbligu tal-konvenuti li jipprovaw li huma kienu infurmaw lis-soċjetà attriċi fil-mument meta kien qed isir in-negozju li huma kienu qed jidhru għan-nom ta' soċjetà b'responsabbiltà limitata, u dan għaliex negozju ma' soċjetà bilfors irid isir tramite persuna fiżika.

Din il-Qorti fil-kawża fl-ismijiet **Carmel Brand Co. Ltd. v. Debono et** deċiża fis-7 ta' Ottubru, 2005, ghamlet is-segwenti osservazzjonijiet fir-rigward:

“6.9. Kif kellha l-okkazzjoni tghid il-Qorti tal-Kummerc fis-sentenza taghha fl-ismijiet **Frank Cilia noe v. Charles Scicluna** deciza fis-27 ta' April 1992 (Vol LXXVI.iv.673) u fis-sentenza fl-ismijiet **Avukat Dottor Keith Bonnici noe v. Mark Grima** deciza fit-30 ta' April 1992:

“Illi hija haga minn lewn id-dinja li normalment briedem jikkontratta ghalih innifsu, sakemm ma jindikax li qieghed jikkontratta f'isem haddiehor, jew jekk dan ma jindikahx espressament, il-kontraent l-iehor ikun ragonevolment jaf illi jkun qieghed jikkontratta f'isem haddiehor;

“Il-piz tal-prova li min ikkontratta ghamel hekk f'isem haddiehor tinkombi fuq min jaghmel din l-allegazzjoni;

“Il-provi f'dan ir-rigward ghandhom jintiznu fid-dawl tar-regola li fin-nuqqas ta' provi jew anki fid-dubju l-mandat ma jistax jigi prezunt, anzi ghandu jigi eskluż (Troplong mandato no. 50) citata fil-kollezzjoni Vol XLII.ii.203. Inolte, ghandu jigi rrilevat li l-ligi teziggi (Art. 993 Kap. 16) li kull kuntratt u kull obbligazzjoni ghandha ssir u tigi esegwita in buona fede.”

“6.10. Inolte, fis-sentenza fl-ismijiet **Legend Real Estate Ltd v. Ron Chetcuti**, il-Qorti ta' l-Appell gie ritenut ukoll li,

“Hu dak il-mument li kien rilevanti u kien f'dak il-mument illi min innegozja mas-socjeta` attrici kellu jirriveva b'mod car u univoku illi f'dik il-kuntrattazzjoni ma kienx qieghed jidher f'ismu imma f'isem persuna ohra ben identifikata. Kellu jassigura li dan il-fatt ikun gie sewwa konnoxxenza tas-socjeta` attrici f'dak il-mument ghaliex altrimenti jkun qieghed jassumi personalment ir-responsabbilita` ghan-negozju minnu kontrattat u ghall-obbligi li kien jimporta (John Vella noe v. Anthony Vella et, Qorti ta' l-Appell, 3 ta' Dicembru 1999).”

“U aktar tard ziedet li:

“Jispetta lill-gudikant li jizen ic-cirkostanzi ta' kull kaz biex jasal ghall-konvinciment jekk kellux jew le jkun apparenti lill-kontraenti illi xi parti kienet qed tidher in rapprezentanza ta' haddiehor. Certi kazijiet huma ovvjji, ohrajn mhux daqstant ovvjji. Fejn hemm dubju pero` wiehed kellu jipprezumi illi l-persuna li qed tikkontratta kienet hekk qed taghmel f'isimha proprju (Lawrence Formosa et noe v. Silvio Felice, Qorti ta' l-Appell, 6 ta' Ottubru 1999).”

F'dan il-każ, l-ewwel Qorti għamlet apprezzament tajjeb tal-provi prodotti quddiemha. In-negozju kien sar bejn John Pullicino, għas-soċjetà attriċi, u l-konvenut John Muscat, li kien jiġġestixxi l-ħanut bl-isem ta' "*Bread Mill*". Dan John Muscat qatt ma għamilha ċara li hu kien qed jinnegozja f'isem soċjetà; kif ingħad, hu kellu jipprova li kien stqarr mal-uffiċjal tas-soċjetà attriċi f'isem min kien jinnegozja. Din il-prova trid tirriżulta b'mod ċar. Id-duttrina tgħallem:

“la ‘contemplatio domini’ deve risultare ad una dichiarazione espressa ed univoca, anche se non esige l’impiego di formule solenni; e puo` essere manifestata da un comportamento del mandatario che, per la sua univocità e concludenza, sia idoneo a portare e conoscenza dell’altro contraente che egli agisce per un soggetto diverso, nella cui sfera giuridica gli effetti del contratto concluso sono destinati a prodursi direttamente.¹”

Din il-prova ma saretx f'dan il-każ.

Mhux biżżejjed għall-konvenuti li juru li huma azzjonisti f'soċjetà u li din hija debitament registrata mal-awtoritajiet rilevanti (għalkemm mhux ma' kollha), inkluża mad-dipartiment tat-taxxa fuq il-valur miżjud, iżda kellhom juru li ġabu dan il-fatt a konjizzjoni tas-soċjetà attriċi. Lanqas il-fatt li ħlasijiet akkont kienu jsiru b'ċekkijiet tal-kumpanija ma tista' tgħin lill-konvenuti, u dan peress, kif inhu magħruf, kwalunkwe terz jista' jħallas id-dejn ta' ħaddieħor, u l-kreditur ma jistax jirrifjuta l-ħlas (ara Artikoli 1148 u 1149 tal-Kodiċi Ċivili). Kif xehed l-uffiċjal tas-soċjetà attriċi, li kien jinteressah kien li jsir il-pagament, u mhux minn min isir. Il-

---

¹ Cass., **29.4.1976**, n. 1532, *Giust. Civ.*, 1976, I, 798

modalità tal-ħlas ma taffettwax il-kuntratt li, f'dan il-każ, seħħ bejn l-uffiċjal tas-soċjetà attriċi u l-konvenut.

Għall-bqija, din il-Qorti taqbel mal-analiżi taċ-ċirkostanzi ta' fatt li għamlet l-ewwel Qorti u, għalhekk, tiċhad l-ewwel aggravju tal-konvenuti.

Fir-rigward tat-tieni aggravj marbut mal-ammont mitlub, din il-Qorti tara li, mill-atti tal-kawża, ftit saret enfasi mill-konvenuti fuq din il-lanjanza, u fuq dak li xehed ir-rappreżentant tas-soċjetà attriċi, il-kontestazzjoni, fejn saret, kienet fjakka. Is-soċjetà attriċi esebiet sensiela ta' *delivery notes* li tagħhom qed titlob il-ħlas, u ressqet *statements* li jirrelataw għal dawk id-*delivery notes*. Dawn ġew ikkonfermati bħala li kienu jingħataw lill-konvenut ma' kull konsenja u kull xahar, u qatt ma kienet saret kontestazzjoni tal-ammonti indikati.

Fid-dawl tal-premess, anke dan it-tieni aggravju qed jiġi miċħud.

Għaldaqstant, għar-raġunijiet premissi, tiddisponi mill-appell tal-konvenuti billi tiċhad l-istess u tikkonferma s-sentenza tal-ewwel Qorti, bl-ispejjeż kollha tal-kawża jifhallsu mill-konvenuti in solidum, u peress li tqis dan l-appell bħala wieħed fieragħ u vessatorju, tikkundanna lill-appellant sabiex, ai termini tal-paragrafu 10 tat-Tariffa A tal-Kodiċi ta'

App. Ċiv. 914/10

Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili, iħallas ukoll, bħala spejjeż addizzjonali, is-somma ta' ħamest mitt Euro (€500) lir-Reġistratur tal-Qrati.

Silvio Camilleri
Prim Imħallef

Tonio Mallia
Imħallef

Joseph Azzopardi
Imħallef

Deputat Reġistratur
df